

PROCÉS D'INTERVENCIÓ CMAU-VM/SARA EN LA FASE D'ESPERA DE PLAÇA A SERVEI D'ACOLLIDA DE LLARGA ESTADA DEL DISPOSITIU DE VIOLÈNCIA MASCLISTA O ALTRES DISPOSITIUS D'ATENCIÓ

L'any 2013 el 42,86% dels casos (30 unitats familiars) que van fer sortida del CMAU-VM van ser derivats a serveis d'acollida de llarga estada del dispositiu de violència masclista per continuar fent un procés de recuperació per la violència masclista viscuda. La mitjana de temps d'espera¹ de plaça a servei d'acollida de llarga estada dins del CMAU-VM va ser de 53 dies. El temps mínim d'espera va ser de 17 dies i el temps màxim, de 114 dies.

Comparat amb les dades obtingudes l'any anterior², s'observa que el temps d'espera d'aquestes famílies s'allarga durant l'exercici 2013 una mitja de més de 3 setmanes.

L'espera indefinida de places de llarga estada al servei d'acollida d'urgència i la incertesa del temps a romandre en el mateix té varies conseqüències en el col·lectiu atès. De manera general, les dones i infants/adolescents acollits veuen els seus processos endarrerits un cop enllestida l'exploració, valoració i orientació inicial de la situació. Provoca generalment que les seves situacions estiguin en "stand by," tant pel que fa als processos de consecució d'autonomia de les dones com dels seus fills i filles que en algunes ocasions es veuen obligats a esperar massa temps per tornar a ser escolartitzats.

En algunes ocasions, algunes dones prefereixen plantejar-se vies alternatives de sortida i fer un canvi de projecte sobre el seu futur immediat, fent sortida del CMAU-VM pels seus

¹ El temps d'espera es calcula a partir de la data de finalització de l'exploració, valoració i orientació inicials del cas elaborada conjuntament entre SARA i CMAU-VM i fins la data que es fa efectiu l'ingrés al servei d'acollida de llarga estada del dispositiu de violència masclista o altre.

² L'any 2012 la mitjana de temps d'espera va ser de 29,94 dies.

propis mitjans i amb suport sociofamiliar quan les condicions de sortida tenien punts de vulnerabilitat importants.

Pel que fa a les famílies que han esperat fins el final, s'observa que en algunes ocasions aquesta espera al servei ha causat un enfortiment del vincle creat amb l'equip professional, fent per tant més difícil el canvi i posterior adaptació al nou centre, al nou equip professional, a la nova normativa, etc.

En d'altres ocasions, s'observa un efecte contrari: dones que es desmotiven pel fet d'esperar tant, dones que s'acomoden a la situació, i dones que adopten, per ser les "veteranes del servei" un rol de líder negatiu sobre el grup de dones noves acollides, arribant inclús a desmotivar-les, boicotejar les activitats plantejades pel servei, etc.

Pel que fa als i a les adolescents esperant plaça...com és de preveure, el impacte casi sempre és negatiu. Rebot contra l'equip, contra les seves mares, contra els i les germans/es, rebot contra les normes de convivència, les activitats proposades, conflictes dins del centre, etc.

Per tot l'esmentat, les direccions del SARA i del CMAU-VM van decidir crear l'any 2013 un grup de treball amb professionals de tots dos serveis per tal de protocolitzar la intervenció a realitzar tant amb les dones com amb els infants i adolescents durant aquesta **fase d'espera** a ser derivats/des a serveis d'acollida de llarga estada del dispositiu de violència masclista o altres dispositius d'atenció, amb l'objectiu de que la unitat familiar pugui avançar en el seu procés i començar a treballar i/o resoldre aquells aspectes del pla de treball que no puguin esperar i que no dificultin l'establiment d'un vincle posterior amb el servei de llarga estada on vagi, un cop enllestida l'exploració, valoració i orientació inicials de la seva situació.

La proposta ha estat lliurada a les direccions d'ambdós serveis al finalitzar la tasca i un cop revisada per aquestes i amb el vist-i-plau de la tècnica referent de la Direcció del Programa de Dona de l'Ajuntament, s'acorda que els criteris aquí definits s'implementaran per part de tots dos serveis a partir de l'1 de maig de 2014.

1. QUÈ FEM UN COP ENLESTIDA L'EXPLORACIÓ, VALORACIÓ I ORIENTACIÓ INICIALS DEL CAS?

Un cop enlestida l'exploració, valoració i orientació inicials del cas, i un cop feta la devolució a la unitat familiar, els passos a seguir per aquells casos que es valora una derivació a algun servei d'acollida de llarga estada del dispositiu de violència masclista o altres dispositius d'atenció són els següents:

1. **Recerca activa de plaça a servei d'acollida de llarga estada** del dispositiu de violència masclista o altres des del SARA.
2. **Elaboració conjunta SARA/CMAU-VM de l'Informe d'exploració, valoració i orientació inicial del nucli familiar**, segons els requisits establerts al protocol *El Procés d'Exploració, Valoració i Orientació inicial SARA/CMAU-VM*. Aquest informe representa el document de demanda de plaça a servei d'acollida de llarga estada del dispositiu de violència masclista (o altres dispositius d'atenció) i es redacta en un termini màxim d'una setmana després d'haver enllestit l'exploració, valoració i orientació inicials.
3. **Derivació interna del cas a tractament social del SARA**. Es tracta de la derivació del cas per part de la Treballadora Social d'Urgències i Primeres Acollides referent del SARA a un/a Treballador/a Social de Tractament del SARA que assumeix a partir de llavors la **referència** del cas. La derivació a tractament social del SARA es fa a través de l'Informe d'exploració, valoració i orientació inicial del nucli familiar i, si s'escau, d'una coordinació interna entre professionals del SARA. El/la professional referent del cas al CMAU-VM és el/la mateix/a durant tot el procés d'acollida al servei d'urgència.

En cas de que la dona tingui algun/a fill/a adolescent (12-17 anys) o major d'edat, se li assignarà a aquest/a adolescent o jove en finalitzar el període d'urgència un/a professional d'Educació Social del SARA que serà a partir de llavors el/la seu/seva professional de referència. Amb cada adolescent/jove s'elaborarà el **Pla educatiu i el Programa d'activitats individualitzat**: es treballarà el vincle educatiu, s'organitzaran activitats educatives i lúdiques, es proporcionarà models de conducta igualitària entre sexes, es promourà la resolució no violenta de conflictes, models basats en la col·laboració i cooperació.

Per a la resta d'infants acollits al CMAU-VM (0-11 anys), continuarà essent referent l'Educadora Social referent d'Infància i Adolescència del CMAU-VM fins que la família sigui derivada a un servei d'acollida de llarga estada.

Què vol dir ser referent d'un cas?

El/la Treballadora Social de Tractament del SARA que assumeix la referència d'un cas juga un paper essencial en el seguiment del procés de recuperació de la dona i dels seus fills i filles durant el temps en què la família estigui vinculada al SARA. Funciona com a eix vertebrador de la resta de l'equip professional de tractament del SARA que intervindrà tant amb la dona com amb els seus fills i filles (Psicòlogues, professionals d'Infància i Adolescència, Advocadessa, Inseridora Laboral, etc.), i també amb altres serveis intervinents, quan sigui aquest el cas.

Són funcions del/de la Treballador/a Social de Tractament del SARA, en tant que referent del cas:

- Elaborar i coordinar el desenvolupament del pla de treball individual o familiar, conjuntament amb altres professionals. És el/la professional a qui la persona atesa es dirigeix per tenir accés a la informació, resoldre dubtes i interrogants. És la persona interlocutora i coordinadora de la globalitat d'intervencions i respostes que es donen a la/les persones ateses des dels diferents serveis i qui convoca reunions.

- Quan es valora la necessitat d'incorporar la intervenció d'altres professionals de tractament del SARA, haurà de garantir:
 - Fer efectiva la derivació interna a cada professional SARA que calgui implicar, segons lo acordat amb el CMAU-VM.
 - El traspàs de la visió del CMAU-VM a cada professional SARA que intervingui en el cas.
 - Articular a l'intern les diferents intervencions de professionals SARA (la d'ella mateixa com a TS de tractament i la de la resta de professionals intervinents), per tal que siguin coherents i proporcionades en el conjunt de la intervenció realitzada per totes les persones professionals i serveis intervinents en el cas (CMAU-VM, SARA i altres serveis quan sigui el cas)
 - Que totes les persones professionals SARA implicades tinguin clar quin és el paper que juga la seva intervenció concreta en el conjunt del pla de treball.
 - Recollir la informació significativa i la visió proporcionada per cada professional SARA intervinent en el cas i traspasar-la al/ a la professional referent del CMAU-VM.
- Articular les visions de tots dos serveis (CMAU-VM i SARA) tot garantint:
 - La coherència i articulació en uns objectius generals i unes estratègies comunes.
 - Que tots dos serveis comparteixen una visió global del cas en allò que és essencial.
- Vetllar per tal de que els objectius del pla de treball “de transició” acordat no vagin més enllà de lo estrictament necessari i acabi dificultant la vinculació i el pla de treball a establir per la dona i els seus fills i filles, si en té, amb el servei d'acollida de llarga estada al que aniran.
- Garantir la continuïtat i coherència del pla de treball “de transició” amb el pla de treball a acordar amb el servei de llarga estada del dispositiu de violència, o altre dispositiu d'atenció on vagi la unitat familiar, i facilitar l'establiment d'un vincle positiu de la unitat familiar amb el nou servei.

4. **Elaboració del pla de treball del nucli familiar** amb els objectius a treballar durant la fase d'espera de plaça a servei d'acollida de llarga estada del dispositiu de violència o altre. La proposta s'elabora conjuntament entre els/les professionals referents del SARA (Treballador/a Social de Tractament i, en cas de fill/a adolescent, Educador/a Social) i del CMAU-VM (Educador/a Social referent) i les persones membres de la unitat familiar, respectant els objectius de treball que es defineixen en aquest protocol. L'elaboració d'aquest pla de treball "de transició" s'efectua mitjançant reunió presencial entre professionals referents del cas SARA/CMAU-VM, la dona i, si en té, amb els seus fills i filles.

Aquest pla de treball "de transició" es definirà i acordarà conjuntament amb el servei d'acollida de llarga estada quan aquest hagi acceptat la derivació del cas i hagi compromès la/es plaça/places necessària/es que es preveu quedarà/an lliure/es a curt termini (en un màxim d'un mes i mig a comptar a partir de la data de recepció de l'informe de sol·licitud de plaça elaborat i signat conjuntament pel SARA i el CMAU-VM).

5. **Realització d'entrevistes** amb la dona i infants/adolescents i **professionals de tractament del SARA** segons periodicitat acordada i/o incorporació a la intervenció grupal si s'escau.
6. **Revisió mensual del pla de treball** amb la unitat familiar per part dels/de les professionals referents del cas SARA/CMAU-VM fins que la unitat familiar sigui derivada a un servei d'acollida de llarga estada del dispositiu de violència masclista o altre. Aquestes revisions es fan un cop al mes de forma presencial.

Un cop surt una plaça a servei d'acollida de llarga estada del dispositiu de violència masclista o altre:

1. **Revisió i actualització** conjunta SARA/CMAU-VM de l'**Informe d'exploració, valoració i orientació inicial del nucli familiar** inicialment redactat, amb l'objectiu d'afegir nova informació d'interès i d'informar del pla de treball acordat i treballat durant la fase d'espera de plaça a servei d'acollida de llarga estada o altres.
2. **Enviament de l'informe** en qüestió al servei d'acollida **per demanda de plaça**.
3. **Entrevista** de la dona **amb el servei d'acollida de llarga estada**. En el cas de que la dona tingui un/a fill/a adolescent, és possible que aquest/a també participi en aquesta entrevista.
4. En cas de resposta afirmativa per part del servei d'acollida de llarga estada, **Derivació de la unitat familiar** al servei en qüestió i tancament de la intervenció per part del CMAU-VM. Són els/les professionals de tractament del SARA qui establiran conjuntament amb el nou servei d'acollida el pla de treball de llarga estada de la família en qüestió.

2. OBJECTIUS DEL PLA DE TREBALL

DONA

Àmbit d'intervenció socioeducativa:

- El/la treballador/a social de tractament té com a funcions establir un vincle entre ella i la persona usuària que permeti un treball socio personal referencial, donar suport, capacitar, ajudar a activar i restablir potencialitats per afrontar les dificultats de manera funcional, identificar les potencialitats i els recursos propis.
- Matriculació a cursos de castellà/català per a aquelles dones estrangeres que no parlin l'idioma i per les quals es valora la prioritització de l'aprenentatge de l'idioma abans d'iniciar la recerca de feina.
- Derivació, si s'escau, a algun grup o activitat grupal socioeducatiu/va del SARA.
- Casos de toxicomanies: es treballa la identificació de la problemàtica de consum per part dels/de les professionals d'ambdós serveis, així com la motivació de la demanda

d'ajut per tal de que el/la Treballador/a Social de Tractament del SARA pugui fer la derivació i articulació amb el servei corresponent de la xarxa.

Àmbit d'intervenció psicològica:

- Derivació, si s'escau, a Psicòloga de tractament del SARA i/o
- Derivació, si s'escau, a algun grup psicoterapèutic SARA

La intervenció per part de la Psicòloga del CMAU-VM finalitza per complert un cop acabat el període d'urgència al servei. En la fase de transició només intervé de forma puntual amb la dona en cas de produir-se una crisi. De la mateixa manera, la participació al grup CMAU-VM per part de la dona finalitza un cop acabat el període d'urgència, a no ser que la Psicòloga del CMAU-VM valori que necessita assistir-hi una o dues sessions més per finalitzar el "cicle" i acomiadar-se.

- Casos de salut mental: es treballa la identificació de la problemàtica de salut mental per part dels/de les professionals d'ambdós serveis, així com la motivació de la demanda d'ajut per tal que la persona professional de Tractament del SARA que correspongui pugui fer la derivació i articulació amb el servei corresponent de la xarxa.

Àmbit laboral:

- Derivació, si s'escau, a la Inseridora laboral del SARA per elaboració del CV i inici de recerca activa de feina i/o
- Derivació, si s'escau, a taller d'inserció laboral SARA.

El seguiment diari de la recerca de feina el faran els/les professionals del CMAU-VM.

En cas que la dona hagi hagut de deixar temporalment la feina per motius de risc al entrar al CMAU-VM, s'acompanyarà la dona des del CMAU-VM en les gestions necessàries que facin falta per a la seva reincorporació al lloc laboral (canvi de lloc de feina, canvi d'horari, etc.)

Àmbit econòmic:

- Tramitació, si s'escau, de prestacions econòmiques com ara la RAI per part del SARA.
- Tramitació d'ajuts per fer front a necessitats peremptòries immediates des del CMAU-VM segons els requisits marcats al Protocol de Criteris Tècnics de Concessió d'Ajuts per a fer front a necessitats peremptòries de les persones acollides per violència masclista. En cas de que hi hagi una font d'ingrés econòmic es començarà a treballar amb la dona un pla d'estalvi per part del CMAU-VM.

INFANTS (0-11):

Àmbit d'intervenció socioeducativa:

- Escolarització de l'infant: es tracta d'una gestió obligatòria per a tots els infants (a partir dels 6 anys d'edat) esperant plaça a servei de llarga estada, un cop finalitzat el període d'urgència al CMAU-VM. En cas de que la mare no hi estigui d'acord, haurà de fer-se responsable de la seva decisió, firmant un document que s'enviarà des del SARA als serveis de protecció a la infància i adolescència. L'orientació, gestions d'escolarització i seguiment es faran des del CMAU-VM. En els infants de 3 a 6 anys es valorarà si convé esperar a conèixer el territori d'ubicació del servei d'acollida de llarga estada on anirà o si s'aplica el mateix criteri en la etapa d'escolarització obligatòria sempre que la dona estigui d'acord.

No s'escolaritzaran els infants (0-3 anys) que no estaven escolaritzats en el moment de l'ingrés al CMAU-VM. Aquests/es s'atendran des de l'Espai Aula del CMAU-VM

- Planificació/organització d'una agenda d'activitats: es buscaran activitats i espais tant dins com fora del CMAU-VM per part dels/de les professionals del CMAU-VM. Per a aquells infants que feien activitats extraescolars abans d'ingressar al servei, es valorarà la possibilitat de continuar-les, sempre i quan no hi hagi risc.

- Derivació, si s'escau a algun grup o activitat grupal socioeducatiu/va del SARA.
- Casos de toxicomanies: es treballa la identificació de la problemàtica de consum per part dels/de les professionals d'ambdós serveis, així com la motivació de la demanda d'ajut per tal de que el/la Treballador/a Social de Tractament del SARA pugui fer la derivació i articulació amb el servei corresponent de la xarxa.

Ambit d'intervenció psicològica:

- Derivació, si s'escau a Psicòleg/a d'infància i adolescència del SARA i/o
- Derivació, si s'escau, a algun grup psicoterapèutic SARA .

La intervenció per part de les Psicòlogues del CMAU-VM finalitza per complert un cop acabat el període d'urgència al servei. Per tant, en la fase de transició les psicòlogues del CMAU-VM només intervindran en cas de produir-se una crisi amb funcions de contenció.

- Casos de salut mental: derivació al recurs adequat de la xarxa. Prèviament des de tots dos serveis (CMAU-VM i SARA), i en funció de l'edat de l'infant, s'haurà treballat amb ell o ella la identificació de malestar o/i dificultats, i s'haurà motivat tant a l'infant com a la mare per visualitzar el nou servei com una ajuda per superar-les.

ADOLESCENTS (12-17) i/o JOVES (18 anys o +)
--

Àmbit d'intervenció socioeducativa:

- Escolarització de l'adolescent: es tracta d'una gestió obligatòria per a tots els i les adolescents que es troben en etapa d'escolarització obligatòria esperant plaça a servei de llarga estada, un cop finalitzat el període d'urgència al CMAU-VM. En cas de que la mare no hi estigui d'acord, haurà de fer-se responsable de la seva decisió, firmant un document que s'enviarà des del SARA als serveis de protecció a la infància i adolescència. L'orientació, gestions d'escolarització i seguiment es faran des del

SARA per part del/de la professional d'Educació Social del SARA referent del/de la adolescent.

- Planificació/organització d'una agenda d'activitats: es buscaran activitats i espais fora del CMAU-VM per part del/de la professional d'Educació Social del SARA referent del/de la adolescent.
- Derivació, si s'escau, a algun grup o activitat grupal socioeducativa del SARA.

Àmbit d'intervenció psicològica:

- Derivació, si s'escau a Psicòleg/a d'infància i adolescència del SARA per part del/de la professional d'Educació Social del SARA referent del/de la adolescent i/o
- Derivació, si s'escau, a algun grup psicoterapèutic SARA .

La intervenció per part de les Psicòlogues del CMAU-VM finalitza per complert un cop acabat el període d'urgència al servei i aquestes només intervenen de forma puntual amb l'adolescent en cas de produir-se una crisi.

- Casos de salut mental: es treballa la identificació de la problemàtica de salut mental per part dels/de les professionals d'ambdós serveis, així com la motivació de la demanda d'ajut per tal de que l'Educador o Educadora Social de Tractament del SARA pugui fer la derivació i articulació amb el servei corresponent de la xarxa.

RELACIÓ MATERNO-FILIAL

- Planificació/organització d'una agenda d'activitats familiars per part del CMAU-VM: que tinguin espais únics familiars on puguin estar junts unitat familiar i tenir contacte amb la xarxa familiar i/o social.
- Derivació, si s'escau, al taller socioeducatiu del Repte de Ser Mare del SARA.

RELACIÓ PATERNO-FILIAL

- Treball de la figura paterna tant com si s'inicia règim de visites dels fills/es amb el pare com si no. Aquesta tasca la realitzaran els/les professionals del CMAU-VM amb els infants (0-11) i mares, i els/les professionals del SARA amb els/les adolescents/joves i les mares.
- Un cop enllestida l'exploració amb cada infant i adolescent per part del CMAU caldrà fer un traspàs detallat de la informació al/a la professional d'Infància i Adolescència del SARA que haurà d'efectuar l'exploració d'aquells pares que reuneixin els criteris d'inclusió definits per la Direcció del Programa de Dona a partir de la proposta elaborada en el grup de treball en el que van participar les direccions del SARA i del SAH, així com professionals d'ambdós serveis. Aquest traspàs d'informació del CMAU-VM al SARA es farà per escrit (Expedient infant o adolescent) i, sempre que calgui, també presencialment.

3. COORDINACIÓ INTERNA (SARA/CMAU-VM)

Tal i com s'ha esmentat anteriorment (veure punt 1), els/les professionals referents del cas juntament amb l'Educador/a Social SARA (en cas de fill/a adolescent) es reuniran presencialment amb la dona i els seus fills i filles per tal d'elaborar i consensuar els objectius del pla de treball que es treballaran durant la fase d'espera a ser derivat/da a algun servei de llarga estada del dispositiu de violència o altre. Abans d'aquesta reunió els i les professionals es reuniran de forma presencial per tal de preparar el pla de treball de transició.

La revisió d'aquest pla de treball també es farà presencialment entre els/les professionals referents i la dona (i adolescent) de forma mensual però no farà falta fer cap reunió prèvia entre professionals d'ambdós serveis.

A banda d'aquestes reunions presencials, **la resta de coordinacions** entre l'equip CMAU-VM i els/les professionals de tractament del SARA **es farà via correu electrònic** i, en casos excepcionals, telefònicament.

4. COORDINACIÓ EXTERNA

Les coordinacions necessàries amb la xarxa, és a dir, amb els serveis que intervenen amb la dona i o fills/es en qüestió, amb la finalitat de conèixer la situació i traçar línies d'intervenció conjuntes per a poder acompanyar a la usuària de la manera més òptima possible, es realitzen des del SARA.

Només en cas d'urgència, com per exemple un informe a fiscalia de dona i fiscalia de menors en cap de setmana o festiu quan el SARA està tancat, el CMAU-VM realitza aquestes coordinacions externes.